Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Vogle (Otto Maas), Heinr. Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebergʼ* în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat;* în Frankfurt: *G. L. Daube;* în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séŭ 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LIII.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séŭ 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 152. Brașovŭ, Sâmbătă 7 (19) Iulie 1890.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Iulie 1890 stilŭ vechiu s'a deschisŭ nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe șése lunĭ 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anŭ 8 francĭ, pe șése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, să binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".

Brașovŭ, 6 Iulie st. v.

Cine ar fi credutŭ, ca lucrurile în Boemia sĕ ajungă în timpŭ așa scurtŭ până acolo, ca unŭ Dr. Rieger, celŭ mai de frunte dintre bărbații de încredere, carĭ au stabilitŭ punctațiunile pactului cehogermanŭ din Viena, sĕ se gândéscă cu tótă seriositatea de a se retrage cu totulŭ din viéța politică?

Și totușĭ s'a pututŭ întêmpla, ce în împrejurările de față părea de necredutŭ. Rieger, care după Palacky se bucura de cea mai mare autoritate înaintea poporului cehŭ, simte aḑi clătinându-se têrêmulŭ de sub piciórele sale și află de bine a face cunoscutŭ conaționalilorŭ sĕi, că este gata a se retrage de pe scena politică, numai și numai ca poporulŭ cehicŭ sĕ-șĭ pótă da și susținé o organisațiune unitară.

Despre scrisórea importantă ce a publicat'o Rieger în „Pozor" vorbimŭ mai josŭ. Aicĭ observămŭ numai, că unŭ simțŭ de resignațiune străbate printre șirurĭ. „Décă conducerea poporului nostru a fostŭ rea", esclamă Rieger, „și décă s'au făcutŭ greșelĭ, atuncĭ a fostŭ vina séŭ nefericirea națiunei însășĭ, că nu șĭ-a alesŭ conducĕtorĭ mai apțĭ și mai harnicĭ."

Multŭ îlŭ va fi costatŭ pe bĕtrânulŭ conducĕtorŭ, ca sĕ scrie acéstă scrisóre. Dér a scris'o totușĭ și a trebuitŭ sĕ-o scrie, pentru-că unui bărbatŭ ca Rieger, care a luptatŭ în tótă viéța sa pentru drepturile și bunăstarea poporului sĕu, nu i-se cuvenea sĕ s'arate micŭ la inimă și sĕ tacă într'unŭ momentŭ când s'a convinsŭ, că națiunea sa nu se mai mulțămesce cu politica reservată, ce i-o recomandă elŭ, ci voiesce sĕ pășéscă pe alte cărărĭ mai radicale pentru ajungerea țintei sale.

Dr. Rieger, prin atitudinea sa, dă unŭ esemplu din cele mai frumóse de abnegare de sine și de resignațiune pentru scopulŭ celŭ mare. Elŭ ne înfățișéză pe adevĕratulŭ patriotŭ și naționalistŭ, care nu pune nicĭ-odată ambițiunea personală mai pre susŭ de interesulŭ comunŭ naționalŭ.

Décă persóna mea și politica ce-o urmărescŭ eu vĕ stau în cale — ḑice elŭ cu alte cuvinte cătră conaționalii sĕi—atuncĭ eată eu suntŭ gata sĕ mĕ retragŭ, dér nu uitațĭ, că interesulŭ națiunei pretinde ca sĕ fiă unită și bine organisată în întru.

Mai mărturisi Rieger cu acéstă ocasiune unŭ pĕcatŭ alŭ Slavilorŭ, că ei puținŭ vorŭ sĕ scie de autoritate și nu păzescŭ disciplina și organisațiunea.

Pĕcatulŭ acesta alŭ Slavilorŭ este — sĕ-o mărturisimŭ — și pĕcatulŭ nostru alŭ Românilorŭ și multŭ mai multe și mai grave desastre decâtŭ Cehii a trebuitŭ sĕ sufere națiunea nóstră, mai alesŭ de vre-o treiḑecĭ de anĭ încóce din causa lui.

Pe lânga o disciplină și o organisațiune riguróså contrarii noștrii ne-au combătutŭ cu succesŭ și în punctele cele mai tarĭ. Nu scimŭ încâtŭ se potŭ jălui și Cehii de acestŭ neajunsŭ, dér scimŭ sĕ aprețiămŭ pe deplinŭ necesitatea, ce o accentuéză Dr. Rieger, ca ei sĕ fiă uniți și bine organisațĭ, tocmai acuma, când lucrurile au ajunsŭ în Boemia la frângerea pânei.

Multŭ, fórte multŭ atêrnă astăḑĭ dela atitudinea ce-o vorŭ observa Cehii în fața stăruințelorŭ guvernului de-a realisa pactulŭ între naționalitățile Boemiei, și décă Cehii s'ar desbina și nu ar fi unițĭ într'o singură tabĕră, lesne arŭ puté sĕ pérdă și ce au dobênditŭ până acuma cu multe și marĭ lupte și stăruințe.

Deja se aude din tabĕra germană imputarea, că Cehii, carĭ îșĭ arată pe față nemulțămirea cu învoiéla stabilită la Viena, nu voiescŭ ca minoritatea germană din Boemia sĕ fiă scutită prin legĭ, că nu voescŭ înțelegerea cu Germanii și că voiescŭ numai simplu sĕ domnéscă asupra Germanilorŭ.

Incordarea între Germanĭ și Cehĭ a fostŭ nutrită în timpulŭ din urmă cu deosebire prin aceea, că s'a alesŭ ca representantŭ alŭ Germanilorŭ în consiliulŭ scolarŭ alŭ țĕrii o persónă, care nu numai că nu posede simpatia Germanilorŭ, dér este chiar contrară nisuințelorŭ lorŭ.

Este vorba acuma de retragerea acestui nou alesŭ membru alŭ consiliului școlarŭ provincialŭ cu numele Heinrich și „Politik" ḑice, că casulŭ Heinrich este totodată unŭ memento pentru poporulŭ cehicŭ, ca sĕ urmăréscă cu precauțiune și mai mare acțiunea de împăcare și sĕ céră și mai multe cautele ca mai nainte.

Ar fi tristŭ décă tocmai acum s'ar îneca pactulŭ boemŭ ca Țiganulŭ la malŭ și de aceea trebue sĕ dorimŭ în interesulŭ luptei ce-o portă tóte popórele monarchiei pentru egala îndreptățire, ca sĕ se găséscă unŭ espedientŭ și din partea naținnilorŭ boeme și din partea guvernului, care sĕ împace érășĭ lucrurile, pentru-ca pactulŭ sĕ se pótă relisa.

DIN AFARĂ.

Alianța turco-bulgară.

Se ḑice, că ministrulŭ-președinte bulgarŭ îșĭ dă mare silință sĕ încheiă alianță cu Turcia. O astfelŭ de alianță, sĕ fi ḑisŭ Stambulov în ḑilele trecute, presupune condiția de a se eschide din cadrulŭ intereselorŭ comune și îndreptățite totŭ ce nu interesézå pe Turcia și totŭ astfelŭ nu se va puté încheia acéstă alianță fără de a nu se lua în sémă pretențiunile îndreptățite ale Bulgariei. Noi suntemŭ gata, ḑise Stambulov, a apĕra în contra orĭ-cărui atacŭ streinŭ provinciile europene ale imperiului otomanŭ, renunțâmŭ bucurosŭ la gândulŭ, ca sĕ unimŭ Macedonia cu Bulgaria, dér și noi așteptămŭ în schimbŭ ca și Pórta sĕ protegeze pe némurile înrudite prin rasse ale aliatei sale (Bulgaria) și sĕ le împărtășéscă de egala îndreptățire cu celelalte némurĭ supuse ei. Acésta ar fi deocamdată de ajunsŭ, fiind-că majoritatea preponderantă a Bulgărimei din Macedonia va fi destulŭ de împăcată cu gândulŭ de-a se apĕra în contra orĭ-cărui atacŭ dela Sudŭ orĭ dela Nordŭ, décă Pórta o va scuti de influențele streine. O astfelŭ de alianță, după părerea lui Stambulov, ar eschide cestiunea orientală din Europa și prin faptulŭ, că cele două state s'ar apĕra reciprocŭ în contra inimicului comunŭ, ele ar deveni puternice bastióne ale păcei.

Turburărĭ în Albania.

„Pol. Corr." primesce din Scutari d'Albania scirea, că în Albania superióră, la granița turcéscă și muntenegrénă, s'au întêmplatŭ în timpulŭ din urmă încăerărĭ sângeróse în urma cărora nelinișteа și îngrijirile crescŭ mereu, fiindŭ-că autoritățile vilaetului privescŭ c'unŭ indiferentismŭ condamnabilŭ întêmplările acestea. Guvernatorulŭ supremŭ Bahri-pașa a prinsŭ pe delega-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Gramatica elementară a limbei latine.

Partea I, de *Lazărŭ Șăineanu.*

(Urmare și fine.)

Dér sĕ trecemŭ mai departe la însășĭ expunerea formelorŭ gramaticale și la formularea regulelorŭ. Exactitatea, claritatea și precisiunea suntŭ în acéstă privință mijlócele cele mai potrivite d'a întipări în mintea școlarilorŭ formele și regulele gramaticale și a face din ele o proprietate sigură și durătóre a lorŭ. Autorulŭ, ce e dreptŭ, recunósce eficacitatea acestorŭ calitățĭ ale unei gramatice și declară în prefață, că „regulele și definițiunile suntŭ formulate cu tótă precisiunea și claritatea posibilă și cá nimicŭ nu e de prisosŭ." Pertratarea însĕ a materialului ne dă o dovadă contrară acestei declarațiunĭ și ne face sĕ presupunemŭ, ca d-sa s'a servitŭ la compunerea cărții de manuale vechĭ, neținĕndŭ sémă de resultatele, la carĭ a ajunsŭ astăḑĭ sciința; altmintrelea n'am întêlni mai pe fiă-care pagină inexactitățĭ, definițiunĭ și regule obscure și confuse. Astfelŭ la pag. 4 autorulŭ numĕră între părțile vorbirii, pe lângă verbŭ, și participiulŭ. Décă așa e vorba, mĕ mirŭ atuncĭ pentru ce nu alătură și gerundiulŭ, gerundivulŭ, infinitivulŭ și supinulŭ la părțile de cuvêntŭ! Apoi regula de pe pag. 5 asupra declinării I, care ḑice: „declinarea I are la nominativulŭ singularŭ *a* și la genitivŭ *ae*" este puținŭ clară. Mai 'nainte d'a fi începutŭ cu formarea paradigmelorŭ de declinare ar fi trebuitŭ sĕ se facă odată pentru totdéuna distincțiunea între trunchiŭ (rădăcină) și terminațiune. Décă s'ar fi luatŭ dela începutŭ acéstă mĕsură, atuncĭ regulele declinațiunii II arŭ fi mai lesne înțelese de școlarĭ și n'arŭ da locŭ la nicĭ o nedumerire. Căcĭ écă ce se ḑice la pag.: 7: „declinarea a doua se *termină* la nominativulŭ singularŭ în *us, er* și *um,* ér la genitivŭ în *i.* Décă acéstă regulă ar fi exactă, ar trebui, ca dela *puer* și *ager* sĕ fiă genitivulŭ *pui* și *agi,* deórece nu se póte admite, că autorulŭ prin regula de mai susŭ ar fi presupusŭ a se adauge terminațiunea genitivului la a nominativului.

Totŭ din causa acestei lacune declinațiunea III nu este bine tratată. La pag. 14 substantivele, alŭ cărorŭ nominativŭ singularŭ se termină în *o,* suntŭ numĕrate fără distincțiune între cele feminine, eră între cele masculine se omitŭ cele imparisilabe, ce au nominativulŭ singularŭ în *es,* pe când între cele neutre se neglgĭ nominativele în *a, c, t.* La pag. 15 se ḑice, că „*imber, linter* și *venter* lapădă pe *e* la celelalte casurĭ." Și la vocativŭ? Aceeașŭ inexactitate întêlnimŭ și la pagg. 25 și 18: „*pater, frater* și *mater* lapădă pe *e* la tóte celelalte casurĭ." Recunoscŭ însă, că acusativulŭ pluralŭ dela *brevis vita* este tipăritŭ la pag. 26 din eróre *breves vitae,* dér totŭ pe acéstă pagină d-lŭ L. Șăineanu formézå dela *senex* genitivulŭ pluralŭ *senium* și acésta nu mai este erore de tiparŭ, de óre-ce d-sa ne previne încă dela pag. 14 și 21, că atâtŭ declinarea parisilabică, câtŭ și adjectivele imparisilabe, cu excepțiunea lui *pauper* și *vetus* formézå genitivulŭ pluralŭ primindŭ terminațiunea *ium.* Afară de acésta trece substantivele *hiems* (p. 20) între masculine și *aër* între neutre (p. 24). La pag. 27 pune *tribus* între substantivele care se declină regulatŭ după *fructus.* La pag. 32 vorbindŭ de compararea adjectivelorŭ cetimŭ acéstă definițiune: „Positivulŭ e adjectivulŭ însușĭ," ca și cum comparativele și superlativele n'arŭ fi și ele adjective.

Atâtŭ la formarea gradelorŭ de comparare câtŭ și a adverbelorŭ din adjective ar fi fostŭ autorulŭ mai lămuritŭ și regulele multŭ mai simple, décă s'ar fi ținutŭ sémă de trunchiulŭ adjectivelorŭ. La pag. 37 se ḑice: „Dintre numeralele cardinale numai primele trei se declină, celelalte până la o miiă suntŭ nedeclinabile". Dér *ducenti, trecenti* etc. suntŭ nedeclinabile?

O altă eróre și mai gravă este de relevatŭ la pag. 39: „*mille*", ḑice autorulŭ, „neînsoțitŭ de unŭ numeralŭ, este invariabilŭ: *cum mille equitibus*; dér stândŭ lângă altŭ numerŭ se declină ca substantivŭ: *cum tribus millibus equitibus.*" După acéstă regulă așadérå în *mille et*

tulŭ Clementeşilorŭ, Niculae Leca, şi după câte-va óre de arestŭ l'a liberatŭ admoniându-lŭ sĕ nu mai cuteze nicĭodată a merge la elŭ cu astfelŭ de misiune. Din causa acésta poporaţiunea e fórte turburată, dér în Scutari încă nu şĭ-a manifestatŭ nemulţămirile, fiindŭ-că Bahri-paşa împiedecă, prin poliţiştĭ secreţĭ, pertractarea causelorŭ în publicŭ. E remarcabilŭ, că între poliţiştii secreţĭ ai lui Bahri se află celŭ mai mare ucigaşŭ muntenegrénŭ, Neso Seculovicĭ, care mai aprópe în tóte dilele se póte vedé intrândŭ la guvernatorulŭ supremŭ şi la funcţionarii mai înalţĭ. După o scire mai nouĕ muntenegrenii din Cusinje ar fi strangulatŭ patru ómenĭ; la acésta Cusinjenii au rĕspunsŭ ucidêndŭ patru Muntenegrenĭ. In 2 Iulie n. a fostŭ o mare bătaiă între Muntenegrenĭ şi Cusinjenĭ, din ambele părţĭ au cădutŭ mai mulţĭ, parte morţĭ parte răniţĭ. Poporaţiunea din Scutari s'a înfricoşatŭ fórte tare, din causă că Muntenegrenii au nĕvălitŭ în satulŭ Mirosovic de lângă Turi şi au decapitatŭ pe doi Mohamedanĭ. Faptulŭ acesta dovedesce, că Muntenegrenii au de gândŭ sĕ continue rĕsboiulŭ pentru păşunatulŭ dela Velipolje. Poporaţiunea din munţii albanesĭ se pregătesce de apĕrare.

SCIRILE DILEI.

Conflictŭ cu Serbia. Se scrie din Semlinŭ, că guvernulŭ sêrbescŭ supune articulii de esportŭ austro-ungarĭ unorŭ tarifurĭ vamale estra-ordinare. In urma acésta agricultorii şi grădinarii din Sirmiu, carĭ provedeau piéţa din Belgradŭ, nu mai suntŭ în stare a-şĭ esporta articulii şi prin acésta li-se ia totŭ isvorulŭ de venitŭ. Fóia sêrbéscă ,,Branic" atrage asupra acestui faptŭ atenţiunea guvernului ungarŭ.

*
* *

Esamenŭ de cualificaţiune învĕţătorescŭ. Sâmbătă, Lunĭ şi Marţĭ s'a ţinutŭ esamenulŭ de cualificaţiune învĕţătorescŭ în Sibiiu. S'au insinuatŭ cu totulŭ 56 candidaţĭ. Au prestatŭ cu succesŭ esamenulŭ 42, ér 14 au fostŭ respinşĭ, spune ,,Telegr. Rom."

*
* *

Modificarea equipamentului militarŭ. Diarulŭ „Reichswehr" publică următórele modificărĭ, ce s'au făcutŭ în armata nóstră la trupele de infanteriă şi vênătorĭ: Raniţa cea nouă o vorŭ purta următorii soldaţĭ, fără cartuşierele de dinainte: locţiitorii de ofiţerĭ, sergenţii maiorĭ, subofícerii manipulanţĭ, toboşarii, purtătorii de răniţĭ, soldaţii dela musica militară, în fine toţĭ aceia, carĭ suntŭ armaţĭ cu sabia de infanteriă. Subofícerii manipulanţĭ vorŭ căpăta nisce cartuşiere fără etagere, în carĭ vorŭ păstra hârtiile şi rechisitele necesare de scrisŭ. Locoţiitorii de oficerĭ, sergenţii majorĭ, subofícerii şi toţĭ ceilalţĭ soldaţĭ, când vorŭ fi în serviciu vor purta cartuşiere. Subofícerii sanitarĭ, trâmbitaşii batalionului de infanteriă, trâmbitaşii companiilorŭ, pionerii şi măcelarii vorŭ căpăta acelaşŭ equipamentŭ, ca şi soldaţii armaţĭ cu puşca de repetiţiă Mannlicher M. 1888.

*
* *

Pagube prin grindină. Până la 14 Iulie n. au fostŭ anunţate la agenturile din Cluşiu ale societăţilorŭ de asigurare 800 de casurĭ de păgubirĭ prin grindină, ce privescŭ în comunŭ pe ,,Riunione", „Donau", „Ungară-francesă", „Fonciere" şi ,,Phönix."

*
* *

O esposiţiă de higienă va întocmi în primăvéra anului viitorŭ secţia din Cluşiu a reuniunei sanitare a ţĕrii. Se vorŭ espune obiecte de higienă publică şi de casă, aparate de aerire, de baiă, de încăldiţŭ ş. a. Se vorŭ espune şi preţióse comorĭ ale băilorŭ ardelene, plante vindecătóre, cu scopulŭ practicŭ d'a se încetăţeni în Ardélŭ o nouă ramură de câştigŭ şi de comerţŭ, prin cultivarea şi colectarea plantelorŭ medicale folosite în farmacii, care adĭ se aducŭ mai multŭ din streinătate pe preţurĭ marĭ.

*
* *

Diarului „Pester Lloyd", după cum se scrie din Belgradŭ, i-s'a detrasŭ debitulŭ poştalŭ pe întregŭ teritorulŭ regatului sêrbescŭ.

*
* *

La şcólele săsescĭ din Reghinŭ, gimnasiu inferiorŭ, şcóla elementară de băeţĭ şi de fete au fostŭ în anulŭ şcolarŭ 1889/90 pe lângă cei 450 elevĭ germanĭ, 74 românĭ, 84 Ungurĭ, 41 Jidovĭ şi 2 de altă naţionalitate.

*
* *

Nenorocire. Petru Magărŭ şi nevastă-sa, din Petrila lângă Petroşenĭ, se duseră în dilele trecute în munte la oile lorŭ şi lăsară acasă pe băiatulŭ lorŭ Ionŭ, în vêrstă de 12 anĭ, ca s'o păzéscă. Ionŭ, vĕdêndu-se singurŭ, luà din cuiu pistolulŭ tată-lui sĕu, şi neputêndŭ ridica cocoşulŭ, fiindŭ ruginitŭ, proptì pistolulŭ cu peptulŭ de unŭ pomŭ şi sili sĕ-lŭ ridice. Cocoşulŭ însĕ scăpà şi pistolulŭ, fiindŭ încărcatŭ, se slobodì în peptulŭ băiatului, care cădù mortŭ la pămêntŭ.

*
* *

Intêmplare rea orĭ sinucidere? Căpitanulŭ Franz Mendra dela reg. 46 de inf. din Seghedinŭ a cădutŭ de pe feréstra locuinţei sale, din alŭ doilea catŭ alŭ casarmei, pe stradă, sdrobindu-i-se corpulŭ. Se bănuesce de unii, că e casŭ de sinucidere, de alţii, că e întêmplare rea.

Rieger şi partida sa.

Conducĕtorii patidei Cehilorŭ bĕtrânĭ, Rieger, Mattusch şi Zeithammer, după cum spunŭ scirile sosite din Praga şi din capitala austriacă, sêmtŭ, că nu mai au autoritatea de care se bucurau până acuma şi se vorbesce chiar, că se vorŭ retrage de pe arena politică.

In faţa lorŭ sta o mică fracţiune cehă, care deşi le critica ideile, totuşĭ nu cuteza sĕ-şĭ formuleze şi sĕ păşéscă pe faţă cu unŭ contra-programŭ politicŭ. N'a trecutŭ însĕ multŭ şi poporulŭ cehicŭ, care cu dragoste şi cu adêncă veneraţiune priviala vechii lorŭ conducĕtorĭ probaţĭ, începù a părăsi vechiulŭ stégŭ şi a se grupa totŭ mai multŭ în jurulŭ programei nouĕ a Cehilorŭ tinerĭ. Nota discordantă scimŭ cu toţii, că o forméză concesiunile ce se făcură Germanilorŭ în cunoscutulŭ pactŭ proiectatŭ, germano-cehŭ, care a întêmpinatŭ în dieta provincială boemă oposiţiune nespusŭ de mare. Şi de-atuncĭ încóce, la tóte ocasiunile, Rieger şi Zeithammer şi-au auditŭ multe recriminaţiunĭ şi înjurăturĭ din partea Cehilorŭ tinerĭ, autoritatea lorŭ a începutŭ sĕ se clatine şi opinia publică cehă adĭ se îndréptă în contra lorŭ.

Partida Cehilorŭ tinerĭ adĭ stăpânesce situaţiunea şi deşi ea e în minoritate în dieta provincială boemă, totuşĭ se află în posiţiunea de-a lănţui şi supune orĭ ce altă părere contrară.

In faţa acestei situaţiunĭ grele pentru elŭ, Rieger a adresatŭ fóiei „Pozor" din Olmütz o scrisóre în care vorbesce despre *repăşirea sa de pe tĕrêmulŭ politicŭ.*

In scrisórea sa Rieger dice:

„In timpulŭ din urmă am fostŭ atacatŭ şi batjocoritŭ în totŭ modulŭ. Eu nu mĕ apĕrŭ în contra lorŭ, fiindŭ convinsŭ, că décă nu înainte, dér după mórtea mea voiu fi judecatŭ după dreptate. Contrarii mei credŭ, că lucrurile vorŭ merge mai bine décă va înceta organisaţiunea de până acum, décă nu va fi conducere şi ómenii vorŭ orbeca încóce şi încolo fără nicĭ unŭ planŭ. Intotdéuna a fostŭ pĕcatulŭ Slavilorŭ împrejurarea, că ei nu cunoscŭ autoritate şi nu păzescŭ disciplina şi organisaţiunea, aşa că au fostŭ apucaţĭ pe dinainte de Germanii organisaţĭ.... Eu nu vorbescŭ în interesulŭ meu, sunt bĕtrânŭ de 72 anĭ şi afară de acésta *voescŭ sĕ repăşescŭ de pe tĕrêmulŭ politicŭ.* Dér ar fi o nenorocire când astfelŭ de idei s'ar lăţi putemicŭ în massele poporului nostru, fiindŭ-că elŭ atuncĭ ar fi lăsatŭ fără conducere şi fără planŭ. Décă conducerea naţiunii a fostŭ rea, décă s'au făcutŭ greşelĭ, atuncĭ acestea au fostŭ însăşĭ greşelile naţiunei şi ale representanţilorŭ ei şi a fostŭ nenorocirea, că ea n'a avutŭ bărbaţĭ mai bunĭ séu n'a priceputŭ ideile lorŭ...."

Ce se va alege din proiectatulŭ pactŭ germano-cehŭ? Étă marea întrebare ce-lŭ frămêntă adĭ pe contele Taaffe, şi-lŭ frămêntă cu atâtŭ mai vêrtosŭ, fiindŭ-că ea este o cestiune ardĕtóre pentru esistenţa sistemului sĕu. Taaffe pré s'a încredutŭ în autoritatea conducĕtorilorŭ Cehilorŭ bĕtrânĭ deoparte, de altă parte pré a desconsideratŭ dorinţele şi cererile Cehilorŭ tinerĭ. Taaffe şĭ-a uitatŭ bag-sémă, că făcêndŭ tocmelĭ cu câteva persóne se vorŭ ridica miliónele, carĭ vorŭ protesta şi vorŭ cere nimicirea tocmelilorŭ.

Urmările rĕsboiului vamalŭ cu România.

Celŭ mai nou raportŭ alŭ camerei comerciale şi industriale din Braşovŭ despre situaţiunea economică din districtulŭ ei în an. 1889 — publicatŭ de curêndŭ în broşurĭ şi înaintatŭ ministrului ung. de comerciu Gabriel Baross — arată în cele mai posomorîte colorĭ efectele distrugĕtóre ale rĕsboiului vamalŭ faţă cu viéţa economică din teritoriulŭ acestei camere, care de altmintrelea mai multŭ ca orĭ-care altŭ ţinutŭ alŭ ţĕrei nóstre are a suporta greutatea rĕsboiului vamalŭ. Deocamdată reproducemŭ din acestŭ raportŭ partea privitóre la situaţiunea generală, reservându-ne pentru altă-dată reproducerea unorŭ date mai amĕnunţite:

Décă aruncămŭ o privire asupra comerciului şi industriei din raionulŭ camerei din Braşovŭ*), în decursulŭ anului 1889, şi voimŭ sĕ cuprindemŭ într'unŭ singurŭ cuvêntŭ judecata asupra lorŭ, putemŭ dice, că are numai puţine părţĭ mai favorabile faţă de anii precedenţĭ imediaţĭ, pentru aceea însĕ a rĕmasŭ cu mai multe părţĭ umbróse îndĕrĕtulŭ lorŭ.

Starea tristă a industriei micĭ nu s'a îmbunĕtăţitŭ nicĭ în anulŭ 1889; referinţele şi momentele paralisătóre au influinţatŭ şi mai departe, aşa că încetarea de a mai esercita meseriile, emigraţiunea în România, sĕrăcirea, s'au continuatŭ şi în anulŭ, despre care raportămŭ.

Asociaţiunile nu potŭ ajuuge la întărire nicĭ-decum; spiritulŭ de corporaţiunĭ industriale dórme; simţulŭ pentru introducerea de perfecţiunĭ technice, este mai puţinŭ vioiu, capitalulŭ disponibilŭ insuficientŭ.

Idea de a combate cu puterĭ unite

*) Raionulŭ camerei din Braşovŭ cuprinde comitatele: Braşovŭ, Treiscaune, Ciucŭ. Odorheiu, Tĕrnava-mare, Sibiiu şi Făgăraşŭ. In urma unei ordinaţiunĭ ministeriale, se vorŭ separa din acestŭ districtŭ comitatele Treiscaune, Ciucŭ şi Odorheiu, alăturându-se la camera, ce se va înfiinţa în Tĕrgu-Mureşului.

---

octingenti homines, s'ar declina *mille* ca unŭ substantivŭ, deórece stă pe lângă altŭ numĕrŭ. Totŭ aşa de eronată este şi regula dela pag. 48: „Preposiţiunile cerŭ *după ele* casulŭ acusativŭ séu ablativŭ, orĭ ambele în *acelaşŭ timpŭ.*" Pe de-o-parte nu e totdéuna adevĕratŭ, că preposiţiunile cerŭ *după ele* casurĭ (s. e. limine tenus etc.) pe de alta nu există nicĭ o preposiţiune aşa de minunată, care sĕ posédă ambele casurĭ în acelaşŭ timpŭ. De asemenea nu este esactŭ ceea ce se dice pe pag. următóre, că *graţia* şi *causa* suntŭ întrebuinţate ca preposiţiunĭ cu genitivulŭ. Cumcă ele suntŭ curate substantive în ablativŭ, se póte vedé din unirea lorŭ cu pronumele posesivŭ *mea, tua, nostra, vestra, causa.* Tratândŭ apoi la pag. 45 despre pronumele interogative şi nedefinite, nu face nicĭ o distincţiune între formele lorŭ adjectivale şi substantivale, ba la unele reproduce după placŭ numai forma adjectivală, la altele numai pe cea substantivală, aşa încâtŭ întrebuinţarea lorŭ va rĕmâné pentru scolarĭ o enigmă. In fine regulele formaţiunii timpurilorŭ au nevoiă de óre-care îndreptare. In adevĕrŭ la pag. 76 se dice: „Dela presintele (sic) se forméză a) imperfectulŭ conjugaţiunii II, schimbândŭ pe *o* în *ebam*; b) viitorulŭ I alŭ conjugării II, schimbândŭ pe *o* în *ebo*; c) participiulŭ presinte, schimbândŭ pe *o* în *ens.*" După aceste regule ar trebui sĕ avemŭ următórele forme: *moneebam*, *moneebo* şi *moneens.* Aşŭ putea sĕ enumĕrŭ şi alte regule imperfecte, precum la pag. 77: „imperativulŭ pasivŭ este întocmai cu infinitivulŭ activŭ", dér mĭ-e témă, ca sĕ nu întru în prea micĭ amĕnunte.

Trecemŭ acum la semnificaţiunea vorbelorŭ latine, pe care autorulŭ nu o nimeresce totdéuna. Astfelŭ *laetor* (pag. 80 şi 115) nu însemnéză *înveselescŭ*, nicĭ *ubique* (pag. 24, 37 şi 138) pretutindenĭ, nicĭ *plerumque* fórte adesea, nicĭ *quoque* chiar, nicĭ *pugno* şi *dimico* luptŭ, nicĭ *appropinquo* apropiu, nicĭ *super coenam* după cină, nicĭ *ubi* îndată, nicĭ preposiţiunile nu se potŭ traduce cu adverbe ca *cis* dincóce, *ultra* dincolo, *infra* josŭ, *extra* afară, nicĭ *mentior*-itus sum-iri nu însemnéză *menţionezŭ*, *pomenescŭ.* Negreşitŭ d-lŭ Şăineanu a fostŭ amăgitŭ la indicarea semnificaţiunii acestui din urmă cuvêntŭ de asemĕnarea sunetelorŭ din *mentior* şi *menţionezŭ*, *amintescŭ.* Dér unŭ profesorŭ de filologia comparativă trebue sĕ scie, că în aceste douĕ limbĭ nu totdéuna cuvintele cu sunetele asemenea au aceeaşĭ însemnare.[1])

Multe din aceste erorĭ de traducere mi-se parŭ provenite din necunoscinţa limbei române. Intr'adevĕrŭ am observatŭ şi în alte multe părţĭ, atâtŭ în contextulŭ regulelorŭ, câtŭ şi în eserciţii forme greşite ale limbei române şi cuvinte improprii. Aşa bună-óră la pag. 2: „înainte a *douĕ* consóne vocala se consideră ca lungă;" la pag. 7: apele suntŭ *firigurose*; la pag. 31: „tóte trele *genurĭ*; la pag. 76: „dela *presintele* se forméză;" la pag. 44 şi 82: *fii* şi *copii* în locŭ de *fiiĭ* şi *copiiĭ*; la pag, 6: Aripa stângă *luptă* cu duşmanulŭ etc.

Chiar şi metoda în esecuţiunea planului generalŭ lasă multŭ de doritŭ în fórte multe locurĭ. Acésta se póte vedea mai alesŭ din exerciţii, despre care vomŭ trata acum. La pag. 3 se oferă şcolarilorŭ unŭ exerciţiu de cantitate pentru deosebirea cuvintelorŭ omonime, în care cetimŭ: „In silvis lepōres, in verbis quaere lepores. Triste mălum, navis fractus quum turbine mālus. Acestŭ exerciţiu nu este nicĭ-decum la loculŭ sĕu aicĭ la începutulŭ gramaticei, când şcolarii nu cunoscŭ încă nicĭ o formă gramaticală şi prin urmare nu vorŭ pricepe nimica din acea grămădire de vorbe, cu tóte explicările profesorului. In alte exerciţii întêlnimŭ combinaţiunĭ sintactice destulŭ de grele pentru începĕtorĭ, şi care chiar respicate de profesorŭ, vorŭ rĕmâné neînţelese de frageda lorŭ minte. Aşa cetimŭ la pag. 51 „Cuiusvis hominis est errare, nullius, nisi insipientis, in errore perseverare". Apoi la pag. 90 „tanti servum emere possum", şi la pag. 42 centum navium." Se dă apoi de tradusŭ şcolarilorŭ la pag. 48 următórele propoşiţiunĭ: „Voi tot-d'auna v'aduceţĭ aminte de noi", fără ca în paradigmă sĕ se fi indicatŭ forma respectivă a genetivului

1) *Tare* mai e d-lŭ Şăineanu şi în Semasiologiă! — Red.

necesitatea timpului, prin înfiinţarea de asociaţiunî productive, n'a aflatŭ o aplicare practică mai estinsă în decursulŭ anului, despre care raportămŭ. Dintre cele două corporaţiunî de acéstă natură, esistente în districtulŭ camerei (Asociaţiunea curelarilorŭ din Sibiiu şi Asociaciaţiunea cismarilorŭ din Sighişóră) cea dintâiu, pe lângă tótă greutatea timpului, se bucură de o situaţiune mai satisfăcĕtóre, pe cândŭ cea din urmă, după cum se pare, nu se póte consolida din destulŭ.

In general relaţiunile de debuşee pentru industria nóstră au fostu tot atâtŭ de nemulţămitóre în anulŭ espiratŭ, ca şi în anii precedenţĭ, parte în urma situaţiunii nefavorabile a politicei comerciale, parte prin concurenţa fabricatelorŭ streine, parte în urma puterii de consumaţiune slăbite în straturile cele mai lăţite ale poporaţiunii agricole şi industriale. O esceptiune însemnată au făcutŭ industriile constructive, carĭ cu deosebire în Braşovŭ au fostŭ bine ocupate în urma unorŭ zidirĭ marĭ esecutate în împrejurime.

Recolta anului 1889 a fostŭ peste totŭ nefavorabilă. Unele comitate au avut chiar recoltă fórte slabă în productele principale. (Odorheiu). Deşi preţurile au fostŭ încâtva mai urcate şi în unele producte s'a făcutŭ unŭ esportŭ nu prea neînsemnatŭ, totuşĭ resultatulŭ generalŭ a fostŭ puţinŭ mulţămitorŭ. — Viile au satisfăcutŭ de astădată tuturorŭ aşteptărilorŭ şi în urma acestei împrejurărĭ posiţiunea viticultorilorŭ s'a îmbunĕtăţitŭ încâtva.

Industria de mijlocŭ şi industria mai mare s'a împărtăşitŭ numai într'o mĕsură mai mică la avêntulŭ ce se desvóltă de câtăva vreme în celelalte state industriale, deóre-ce şi ele în mare parte ca şi unele ramurĭ singuratice mai importante ale industriei micĭ, s'au aflatŭ sub aceeaşĭ influinţă a unei constelaţiunĭ de politică comercială nefavorabilă.

Ca unŭ punctŭ luminosŭ în acéstă icónă posomorîtă, apare estinderea parţială mai mare, dată unorŭ întreprinderĭ industriale singuratice deja esistente, înfiinţarea unorŭ întreprinderĭ nouĕ şi cu deosebire zidirea a două stabilimente însemnate: fabrica de zaharŭ de lângă Braşovŭ şi fabrica de celulosă din Zĕrnescĭ (comit. Făgăraşŭ).

Totŭ atâtŭ de îmbucurătorŭ este şi interesulŭ viu, ce se manifestă din tóte părţile, faţă de estinderea reţelei nóstre de linii ferate şi espresiunea sa în concesiunile prealabile date de mai multe orĭ pentru construirea de linii ferate vicinale, între carĭ suntŭ şi de acelea, carĭ îşĭ iau de ţintă graniţa ţerii.

Relaţiunile comerciului activŭ destinatŭ consumaţiunii locale restrînse au fostŭ puţinŭ satisfăcĕtóre, cu deosebire în urma slăbirei puterei de consumaţiune a poporaţiunei în anii din urmă. — In unele branşe s'a formatŭ o situaţiune nesănĕtósă, mai cu sémă prin încordarea prea mare a creditului comercialŭ şi prin concurenţă nesocotită. — O importanţă mai mare câştigă din ce în ce comerciulŭ en gros de bucate, deóre-ce casse însemnate comerciale din capitală şi din afară îşĭ îndreptă privirile şi asupra ţinuturilorŭ transilvane, de unde au esportatŭ în cei doi anĭ din urmă cantitățĭ însemnate de orzŭ şi sĕcară. — Comerciulŭ de esportaţiune în România a lâncedĭtŭ şi în anulŭ 1889; afacerile cu Bulgaria etc. n'au arĕtatŭ faţă de trecutŭ nicĭ o schimbare esenţială.

De-órece spiritulŭ de întreprindere în urma stagnaţiunei comerciului şi a relaţiunilorŭ de viéţă este fórte puţinŭ vioiu, capitalulŭ disponibilŭ îşĭ ia refugiulŭ mai cu sémă la hârtiile de valóre şi la cassele de păstrare; dreptŭ aceea şi în anulŭ espiratŭ afluenţa sumelorŭ de depunere la băncĭ a fostŭ fórte mare, cu tóte că talonulŭ intereselorŭ a fostŭ moderatŭ. Cererea de banĭ neputêndŭ ajunge oferta, stockulŭ de banĭ a fostŭ tot-déuna disponibilŭ.

Pe lângă totŭ timpulŭ nefavorabilŭ băncile iau în generalŭ şi în raionulŭ acesta o estensiune mai mare, ceea ce se arată şi prin împrejurarea, că institute marĭ din capitală îşĭ îndreptéză privirile asupra pieţelorŭ mai însemnate industriale şi comerciale din acéstă raionŭ. Aşa d. e. s'a înfiinţatŭ în anulŭ espiratŭ în Braşovŭ o agentură a „Băncii comerciale ungare din Pesta.“

Literatură.

La Bucurescĭ (tipografia Gutenberg, strada Dómnei 23) a eşitŭ de sub tiparŭ: **„Tablele cerate, descoperite în Transilvania“.** Studiu de *George Popa*, absolventŭ alŭ şcólei normale superióre din Bucurescĭ, licenţiatŭ în sciinţele istorico-filologice. Formatŭ mare 8° de 181 pag. cu 3 stampe şi 10 gravurĭ intercalate în textŭ.

Studiulŭ de faţă este prima încercare de a da o ideă completă despre tóte tabulele cerate descoperite în Dacia, căcĭ afară de idei isolate şi de studiarea fragmentară numai a unora din aceste tabule, nicĭ în România şi nicĭ în străinătate nu s'a aflatŭ o singură monografiă completă despre aceste monumente.

In partea I a opului se tractéză despre istoriculŭ şi descrierea monumentelorŭ, în a II-a despre paleografia lorŭ, în a III-a cuprinsulŭ juridicŭ alŭ tablelorŭ nóstre, minele de aurŭ din Ardélŭ şi colegiele aurarie şi funerare, ér în a IV-a parte se tractéză despre tablele cerate din punctŭ de vedere etnograficŭ şi filologicŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Londra, 18 Iulie. Sgomotele despre o apropiată modificare a cabinetului se ivescŭ din nou. După acestea, are sĕ devină Balfour, orĭ Hicksbach, primŭ lordŭ alŭ visteriei.

Semlin, 18 Iulie. Lângă Cubinŭ s'au datŭ împuşcăturĭ de pe litoralulŭ sêrbescŭ asupra gardei financiare ungare, ér la Ostrovac asupra curierului poştalŭ.

Logodnă. *Octavia Moroeanu* şi locot. *Alexandru Stoeanovicĭ*, logodiţĭ. Iaşĭ, Iunie 1890. — Felicitările nóstre!

DIVERSE.

Unŭ drumŭ de ferŭ prin Sahara. Proiectulŭ unei căĭ ferate prin mijloculŭ pustiei Sahara câştigă totŭ mai mulţĭ aderenţĭ. După planurile cele mai nouĕ, acéstă cale va pleca din partea ostică a Algeriei dela Philippeville prin Constantina, Biskra, Quragla, Amguid la Bouroum, care zace spre ostŭ dela Timbuktu lângă Niger, unde acesta face cotitura spre sudŭ. Cheltuelile calculate suntŭ pentru unŭ Kilometru cam 80,000 francĭ, cu totulŭ pentru 2300 kilometri vine cam la 200 milióne de francĭ. Unulŭ dintre cei mai harnicĭ exploratorĭ ai Africei, Domnulŭ Fourreau, şi-a datŭ o părere favorabilă despre proiectulŭ acesta, ḑicêndŭ, ca sĕ se însărcineze statulŭ francesŭ cu lucrarea acestei căi ferate, şi pentru ca sĕ'lŭ coste mai eftinŭ, sĕ întrebuinţeze la facerea ei, după sistemulŭ rusescŭ, pe criminalii deportaţĭ în Algeria.

Amazónele din Dahomey. In acestŭ regimentŭ de amazóne servescŭ femeile pedepsite pentru crimă de adulteriu, gâlcévă, nesupunere, etc. Indată, ce au fostŭ înrolate în garda amazónelorŭ, suntŭ supuse la ostenelele cele mai marĭ, şi suntŭ întrebuinţate mai cu sémă la atacurĭ, conduse fiindŭ de însuşĭ regele. Amazónele trăescŭ în casarme sub cea mai severă disciplină, şi fiă-care călcare a ei e pedepsită cu mórte. Numĕrulŭ amazónelorŭ e de 2000. Se asigură, că acum de curêndŭ regele Tofa din Porto-Novo, unŭ aliatŭ alŭ Franţei, luândŭ mai multe amazóne prisonere, le va trimite la Parisŭ, ca sĕ le arate în uniforma lorŭ cea uşóră locuitorilorŭ acestei capitale. Ómenii fricoşĭ suntŭ încă de părere, că mai întâiu sĕ li-se ia cuţitele acestorŭ dame, care varsă sânge omenescŭ.

Necrologŭ.

Subscrişii cu inimă frântă de durere aducŭ la cunoscinţă, cumcă fiica, sora, nepóta şi véra bună **Veturia Mureşianu**, după unŭ morbŭ consumătorŭ (oftică) îşĭ dede sufletulŭ în mânile Creatorului astăḑĭ la 15 Iulie 9 óre a. m. în anulŭ alŭ 19-lea alŭ vieţeĭ. Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale fericitei rĕposate se vorŭ astruca în 16 Iulie a. c. la 5 óre p. m. în cimiteriulŭ celŭ mare din Deeşŭ, la care prin acésta suntŭ învitaţĭ toţĭ amicii şi cunoscuţii.

Fia-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Deeşŭ, 15 Iulie 1890 st. n.

Ioanŭ Mureşianu, archivarŭ la trib. reg., şi Iuliana Mureşianu, născută Bosca, ca părinţĭ, Valeriu, Oliverŭ, Ioanŭ, Eugenia, ca fraţĭ şi soră. Ana Bosca, ca mătuşă, Petru Bosca, Iuliu Bosca, Vasiliu, Ştefanŭ, Gregoriu, Mihaiu, Maria Mureşianu ca unchĭ.

*

Emanuilŭ Popŭ Ordeanu, teologŭ absolutŭ gr. cat. de Budapesta, a încetatŭ din viéţă Mercurĭ în 16 Iulie n. c. la órele 8 a. m. după o grea şi lungă suferinţă, în etate de 28 anĭ. Inmormêntarea se va ţiné Vinerĭ în 18 l. c. la órele 2 p. m. în cimiteriulŭ gr. cat. din locŭ. Despre acéstă doiósă perdere înconosinţămŭ cu adêncă durere pe tóte rudeniile, pe toţĭ amicii, colegii şi cunoscuţii multŭ regretatului şi neuitatului reposatŭ.

Romosŭ, 16 Iulie 1890.

Salomia Popŭ Ordeanu, vĕduvă preotésă ca mamă; *Iaonŭ P. Ordeanu*, ascultătorŭ de silvicultură şi economiă; *Aurelŭ P. Ordeanu* economŭ, ca fraţĭ; *Anna P. Ordeanu* măr. *Trocanŭ*, ca soră.

Fiă-i ţĕrîna uşóră!

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 18 Iuliu st. n. 1890.

Bancnote romănescĭ	Cump.	9.22	Vênd.	9.24
Argintŭ românescŭ	„	9.19	„	9.22
Napoleon-d'orĭ	„	9.22½	„	9.24½
Lire turcescĭ	„	10.48	„	10.53
Imperialĭ	„	9.46	„	9.51
Galbinĭ	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	133.¾	„	134.¾
Mărcĭ germane	„	—.—	„	—.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 17 Iuliu st. n. 1890.

Renta de aurŭ 4%	102.15
Renta de hârtiă 5%	100.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.50
dto argintŭ	97.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	112.—
Bonurĭ rurale ungare	89.—
Bonurĭ croato-slavone	104.25
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresců	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguresců	139.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	127.75
Renta de hârtiă austriacă	88.35
Renta de argintŭ austriacă	89.45
Renta de aurŭ austriacă	109.20
Losurĭ din 1860	139.80
Acţiunile băncei austro-ungare	982.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	345.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	303.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.50
Napoleon-d'orĭ	9.24½
Mărcĭ 100 imp. germane	57.05
Londra 10 Livres sterlinge	116.65

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

pluralŭ dela pronumele personale. Afară de aceste exemple, din care reese lipsa de metodă, suntŭ unele, care conţinŭ neadevĕrurĭ, precum: „Terra nostra nunquam provincia romana fuit“,[2] altele puţinŭ edificătóre în patriotismŭ, precum la pag. 31 „*ubi bene, ibi patria*“,[3] şi érăşĭ altele problematice, ca la pag. 93. „Vestis virum reddit.“[4] In genere cele mai multe suntŭ banale şi puţinŭ proprii d'a înlesni şcolarilorŭ cunóscerea sigură a formelorŭ limbei. In multe exemple se observă şi greşelĭ gramaticale, precum la pag. 21: „Romani aetatem Saturni aurea nominant“, unde autorulŭ nu a ţinutŭ sémă de concordanţă.[5]

Dér spre cea mai mare a mea surprindere, écă ce cetescŭ la pag. 39 între cuvintele, ce precedŭ versiunea:

ante înainte
Christus-i Christ
natus-us nascere

şi mai josŭ urméză propoşiţiunea: „Anno ducentesimo sexagesimo ante Christum natum Romani classem Catrhaginiensium apud Mylas superaverunt.“

Mărturisescŭ, că în faţa unei erorĭ aşa de grosolane, în faţa acestei lipse de cele mai elementare cunoscinţe, încetezŭ d'a mai sta de vorbă cu d-lŭ L. Şăineanu asupra gramaticeĭ d-sale. Cu tóte că mai aveamŭ multe de spusŭ, multe lucrurĭ, care puteau servi autorului la o a doua ediţiune, — dér când d-sa dă scolarilorŭ de învĕţatŭ vorbe plăsmuite orĭ închipuite, care nu esistă în întrega latinitate clasică, ca *natus-us*, când d-sa nu cunósce usul participiului în unire cu unŭ substantivŭ (ca s. e. post captam Troiam) şi când face dintr'unŭ verbŭ unŭ substantivŭ de declinarea IV, fără sĕ observe, că în casulŭ acesta nu se póte esplica acusativulŭ *Christum*, atuncĭ sĕ mi-se permită a curma orĭ-ce discuţiune asupra unorŭ lucrurĭ, a cărorŭ nesciinţă atrage după sine repetenţa unui şcolarŭ de clasa II gimnasială. Lucrulŭ este cu atâta mai întristătorŭ, cu câtŭ autorulŭ este profesorŭ de filologia comparativă la cea mai înaltă instituţiune de cultură din ţéră şi se pretinde dela d-sa mai profunde cunoscinţe într'ale limbelorŭ clasice, fără de care comparaţiunea filologică nu se póte face, şi décă se face, nu pretusece nimicŭ.

Şi acuma, când recitescŭ aceea prefaţă autopanegirică a acestei gramatice, care la începutŭ mĕ umpluse de bucuriă predicându-mĭ o operă „de valóre, o întreprindere ne mai încercată până acum la noi“, se produce în mine impresiunea ce'mĭ lasă de ordinarŭ o reclamă americană mercantilă.

Ca încheiere nu potŭ decâtŭ sĕ'mĭ esprimŭ mirarea pentru două lucrurĭ.

Mai întâiu mĕ mirŭ, cu câtă uşurinţă Ministerulŭ instrucţiunii publice a aprobatŭ ca carte didactică acéstă gramatică, care geme de greşelĭ bătătóre la ochĭ mai pe fiă-care pagină.

Şi mĕ mai prinde mirare, cum în ţéra nóstră unŭ omŭ cu cunoscinţe filologice aşa de superficiale póte sĕ ajungă la o trépta aşa de înaltă în cariera filologică.

Bucurescĭ, Iunie 1890.

N. Barbu.[*]

[2] Nu cumva a fostŭ jidovéscă? Mai scii minune? O fi vr'o zăpăcélă în istoriă, unde se ḑice, că Jidovii au trecutŭ Marea Roşiă, pe când ei vorŭ fi trecutŭ, după d-lŭ Şăineanu, Marea Négră! Ce istoriă românéscă va face d-lŭ Şăineanu la facultatea de litere din Bucurescĭ, décă într'o carte menită pentru şcólele din România spune, că acea ţéră n'a fostŭ nicĭ-odată provinciă română? — Red.

[3] Se 'nţelege, totŭ aşa de bine s'ar simţi d-lŭ Şăineanu, décă ar fi profesorŭ la Kecskemet şi décă în loculŭ de Lazărŭ Şăineanu (Schönmann) s'ar numi *Szépi Lázár*. — Red.

[4] Asta-i morala ce o lăţesce d-lŭ Şăineanu? D-sa nu scie, că sub o haină murdară adese-orĭ se ascunde cea mai nobilă inimă şi că din contră sub o haină elegantă se póte ascunde celŭ mai infernalŭ caracterŭ? Dér sĕ nu uitămŭ: e morala rassei, din care face parte. — Red.

[5] Dacă nu scie, cum sĕ ţiă sémă? — Red.

[*] D-lŭ *N. Barbu* este profesorŭ de limba latină la liceulŭ Sf. Sava din Bucurescĭ. — Red.

No. 54—1890. 380,2—1
of. parochialŭ.

Licitaţiune minuendă.

Pentru acoperirea din nou cu tinichea (pleu) a turnului dela biserica română greco-catolică din comuna Pinticŭ (Szász Péntek), protopopiatulŭ Faragăului, comitatulŭ Cluşiului, cerculŭ Tecei, prin acésta se escrie concursŭ de licitaţiune minuendă pe *1 Augustŭ a. c. la 10 óre a. m.* cu preţulŭ de eschiamare *500 fl. v. a.*, conformŭ cu ordinaţiunea consistorială ddto 3 Augustŭ 1889 Nro. 2612 şi cu preliminariulŭ de spese.

Atâtŭ condiţiunile, câtŭ şi preliminariulŭ de spese, se potŭ vedé la subscrisulŭ preşedinte alŭ curatoratului bisericescŭ.

Numai aceia dintre concurenţĭ vorŭ puté licita, carĭ vorŭ depune unŭ vadiu de 10%; totŭ asemenea şi cei carĭ vorŭ trimite oferte; numai acelea se vorŭ considera, carĭ vorŭ fi provĕdute cu acelŭ vadiu.

Representanţa bisericéscă 'şĭ reservă dreptulŭ a alege dintre concurenţĭ, pe care va voi.

Pinticŭ, în 10 Iulie 1890.

Teodorŭ Domşia,
parochŭ gr. cat. şi preşed. curatoratului bisericescŭ.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria I. Gross, şi în librăria Nicolae Ciurcu.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1890.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ accelleratŭ	Trenŭ accelleratŭ	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.29	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.58
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.08	2.06
Mezö-Telegd	3.02	7.41	3.4-	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca			4.54	4.03
Bucia			5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana			6.38	5.49
Aghiriş			6.59	6.11
Ghirbĕu			7.11	6.28
Nădĕşel	5.49	Trenŭ de pers	7.24	6.44
Cluşiu	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11 23	8.11	8.55
Ghiriş	7.31	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra		1.25	9 56	11.27
Vinţulŭ de susŭ		1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuşŭ	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunelŭ		2.49	11.20	1.54
Blaşiu	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa		3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaşŭ	10.07		12.39	3.46
Elisabetopole	10.30		1.08	4.27
Sighişóra	11.06		1.50	5.39
Haşfalĕu	11.22		2.06	6.03
Homorodŭ	12.37		3.20	7.51
Augustinŭ			3.56	8.36
Apaţa	1.26		4.19	9.10
Feldióra	1.47		4.44	9.44
Braşovŭ	2.23		5.20	10.31
	2.33		5.30	
Timişŭ	3.15		6.14	11.23
Predealŭ	3.47		6.45	12.08
Bucurescĭ	9.30		11 35	

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelleratŭ	Trenŭ de pers.	Trenŭ accelleratŭ	Tren de persóne
Bucurescĭ	7.55			4.45
Predealŭ	1.08		4.10	9.12
Timişŭ	1.37		4.50	9.41
Braşovŭ	2.13		5.50	10.17
	2.4[illegible]	4.—		10.32
Feldióra	3.12	4.44		11.04
Apaţa	3.32	5.20		11.30
Augustinŭ	3.47	5.47		11.51
Homorodŭ	4 20	6.35		12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12		1.35
Sighişóra	5.45	8.47		1.59
Elisabetopole	6.12	9.29		2.32
Mediaşŭ	6.33	10.10		2.59
Copşa mică	6.46	10.32		3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa		11.01	12.04	3.33
Blaşiu	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunelŭ		11.52	12.44	4.14
Teiuşŭ	7.51	12.23	1.06	4.36
	7 58	1.23	1.30	5.06
Aiudŭ	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţulŭ de susŭ		2.20	2.16	5.45
Uióra		2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8 45	2.46	2.39	6.08
Ghirişŭ	9.16	3.33	3.15	6.42
Apahida		5.—	4.32	7.52
Cluşiu	10.36	5.28	4.53	8.10
	10.48	6.05	5.30	8.30
Nădăşelŭ		6.26	5.48	8.50
Ghîrbău		6.42		9.05
Aghireşŭ		6.58	6.11	9.19
Stana		7.24		9.43
B. Huiedin	12.01	7.47	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.27	7.12	10.41
Bucia		8.49		10.56
Bratca		9.08		11.13
Rév	1.10	9.28	7.51	11.32
Mezö-Telegd	1.36	10.04	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	10.41	8.42	12.41
	2.08	11.06	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	1.19	10.09	3.03
Szolnok	5 11	3.31	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.35	1.55	8.15
	8.40	6.50	2.25	10.40
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ accelleratŭ	Trenu de pers.	Trenŭ de pers.
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Aradŭ	8.10	3.50	5.27
	2.20 (Trenŭ omnibus)	4.10	5.50
Glogovaţŭ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	6.23
Paulişŭ	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop		5.38	7.17
Bĕrzava		5.53	7.33
Soborşinŭ		6.15	8.20
Zamŭ		6.58	8.49
Gurasada		7.22	9.16
Ilia		7.38	9.32
Branicica		7.54	9.51
Deva		8.14	10.18
Simeria (Piski)		8.43	10.44
Orăştia		9.12	11.14
Şibotŭ		9.34	11.39
Vinţulŭ de josŭ		9.56	12.05
Alba-Iulia		10.17	12.26
Teiuşŭ		10.44	12.58

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ accelleratŭ	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Teiuşŭ		12.59	4.51
Alba-Iulia		1.39	5.27
Vinţulŭ de josŭ		1.56	5.44
Şibotŭ		2.23	6.06
Orăştia		2.49	6.28
Simeria (Piski)		3.37	7.10
Deva		3.53	7.26
Branicica		4.18	7.48
Ilia		4.43	8.10
Gurasada		4.53	8.21
Zamŭ		5.21	8.48
Soborşinŭ		5.56	9.17
Bĕrzava		6.46	9.54
Conopŭ		7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Paulişu	6.06 (Tr. omnibus)	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Aradŭ	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5.50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa-mică—Sibiiu

	Tr. de p.	T. de p.	Tr. omn.
Copşa-mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneşŭ	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu-Copşa-mică

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneşŭ	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa-mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea-Oşorheiu Reghinulŭ săsescŭ

	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. omn.
Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoşŭ	3.46	9.11	4.06
M.-Bogata	3.56	9.20	4.15
Iernutŭ	4.33	9.57	4.54
Sânpaulŭ	4.48	10.12	5.10
Miraşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.35
	5.50	4.58	
Reghinul-săs.	7.25	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu		10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Miraşteu	7.44	6.14	10.39
Sânpaulŭ	8.07	6.37	11.02
Iernutŭ	8.29	6.58	11.23
M. Bogata	9.02	7.28	11.53
Ludoşŭ	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

	T. d. p.	T. omn.	T. omn.
Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţegŭ	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	10.37	2.51	7.05
Baniţa	11.26	3.30	7.43
Petroşenĭ	12.—	4.02	8.15

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

	T. omn.	T. omn.	T. omn.
Petroşenĭ	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	11.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţegŭ	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2.09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Aradŭ—Timişóra

	T. omn.	T. omn.
Aradŭ	6.18	4.18
Aradulŭ nou	6.40	4.40
Németh-Ságh	7.05	5.05
Vinga	7.33	5.33
Orczifalva	7.56	5.50
Merczifalva	8.14	6.06
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

	T. omn.	T. omn.
Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradulŭ nou	9.09	3.41
Aradŭ	9.25	3.55

Simeria (Piski)-Unied.

	Tr. omn.
Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Uniedóra	4.50

Unied.-Simeria (Piski).

Uniedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria	10.10

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4 10	9.50

Turda—Ghirişŭ

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghirişŭ	6.25	10.—	3.—	8.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.—	11.25
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.40	2.45
Sighişóra	10.52	5.28

Mureşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

	T. omn.
Mureşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagŭ-Budateleacŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa-Mureşŭ-Ludoşŭ

	T. omn.
Bistriţa	1.16
Ţagŭ-Budateleacŭ	4.50
Mureşŭ-Ludoşŭ	7 21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşov.